

Vlaams
Parlement

ingediend op **1553** (2017-2018) – Nr. 2
22 juni 2018 (2017-2018)

Verslag

namens de Commissie voor Buitenlands Beleid,
Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking,
Toerisme en Onroerend Erfgoed
uitgebracht door Manuela Van Werde en Bart Caron

over het ontwerp van decreet

houdende de wijziging
van het Onroerenderfgoeddecreet
van 12 juli 2013 naar aanleiding van
de ex-post evaluatie

Samenstelling van de Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed:

Voorzitter: Rik Daems.

Vaste leden:

Ingeborg De Meulemeester, Marc Hendrickx, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe, Karim Van Overmeire, Manuela Van Werde;

Sabine de Bethune, Vera Jans, Ward Kennes, Johan Verstreken;

Rik Daems, Herman De Croo;

Tine Soens, Güler Turan;

Wouter Vanbesien.

Plaatsvervangers:

Cathy Coudyser, Danielle Godderis-T'Jonck, Andries Gryffroy, Sofie Joosen, Elke Sleurs, Sabine Vermeulen;

Karin Brouwers, Griet Coppé, Joris Poschet, Valerie Taeldeman;

Jean-Jacques De Gucht, Marnic De Meulemeester;

Renaat Landuyt, Steve Vandenberghe;

Bart Caron.

Toegevoegde leden:

Stefaan Sintobin;

Christian Van Eyken.

Documenten in het dossier:

1553 (2017-2018) – Nr. 1: Ontwerp van decreet

INHOUD

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed	4
2. Bespreking	5
2.1. Vragen en opmerkingen van de leden	5
2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois	12
2.3. Replieken van de leden en antwoorden van de minister-president	14
3. Stemmingen	16
3.1. Artikelsgewijze stemming	16
3.2. Stemming over het geheel	16
Gebruikte afkortingen	17

De Commissie voor Buitenlands Beleid, Europese Aangelegenheden, Internationale Samenwerking, Toerisme en Onroerend Erfgoed besprak op 12 juni 2018 het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie.

1. Inleidende uiteenzetting door Geert Bourgeois, minister-president van de Vlaamse Regering, Vlaams minister van Buitenlands Beleid en Onroerend Erfgoed

Minister-president *Geert Bourgeois* zegt dat het Onroerenderfgoeddecreet en het Onroerenderfgoedbesluit grotendeels in werking traden in 2015. De archeologiebepalingen traden gefaseerd in werking vanaf 2016. Het Vlaamse regeerakkoord bepaalde dat in 2017 een evaluatie van de onroerenderfgoedregelgeving zou worden doorgevoerd. Begin 2017 is een evaluatie gebeurd voor de periode 2015-2016. Het resultaat ervan is na te lezen in het 'Evaluatierapport Onroerenderfgoeddecreet' en de bijlagen, die werden geagendeerd op de Vlaamse Regering van 14 juli 2017.

Volgend op die evaluatie is een conceptnota 'Aanpassing Onroerenderfgoeddecreet naar aanleiding van de ex-post evaluatie' (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1256/1) goedgekeurd door de Vlaamse Regering. Die conceptnota gaat in grote lijnen in op de aanpassingen die aan de regelgeving worden voorgesteld en op de initiatieven die het Agentschap Onroerend Erfgoed bijkomend onderneemt, tegemoetkomend aan de begeleidende, sensibiliserende en kaderstellende rol van het agentschap. Die conceptnota werd uitgebreid toegelicht en besproken in deze commissie op 16 januari 2018 (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1256/2).

De minister-president brengt vervolgens kort de belangrijkste wijzigingen in herinnering. De beveiligde zending wordt beperkt tot die gevallen waar het noodzakelijk is dat de datum van kennisgeving onbetwistbaar vaststaat. De formulering van termijnen wordt afgestemd door consequent te kiezen voor een aanduiding in kalenderdagen. Bij de definities is er de toevoeging van de definities 'cultuurgooier' en 'ingreep in de bodem'. Wat de instanties en actoren betreft, wordt de onroerenderfgoedregelgeving fusievriendelijk en flexibeler gemaakt voor het in- en uitstappen van gemeenten bij IOED's.

Een belangrijke wijziging is het invoeren van twee types erkende archeologen, naargelang het gaat om archeologisch (voor)onderzoek zonder ingreep in de bodem (erkenning type 2) en archeologisch (voor)onderzoek met ingreep in de bodem (erkenning type 1). Bij de inventarissen is de belangrijkste wijziging dat voor het verwijderen uit een vastgestelde inventaris van een onroerend goed dat volledig gesloopt of verdwenen is, er geen openbaar onderzoek moet worden georganiseerd.

In het hoofdstuk over archeologie blijven de principes zoals opgenomen in het Onroerenderfgoeddecreet behouden: de erkenning van archeologen, archeologienota voor vergunning, oppervlaktecriteria enzovoort. Met een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem zal in de toekomst direct na het verkrijgen van de toelating gestart kunnen worden. De bekrachtiging van archeologienota's door het agentschap wordt vervangen door een meldingsplicht. De oppervlaktecriteria buiten archeologische zones voor de aanvraag van een stedenbouwkundige vergunning of omgevingsvergunning of verkavelingsvergunning blijven behouden op 3000 m².

Het aantal vrijstellingen van archeologisch vooronderzoek wordt uitgebreid. Erkende onroerenderfgoedgemeenten kunnen gemotiveerde vrijstelling verlenen in een vijftal gevallen, die de commissie bekend zijn en eerder al werden opgesomd. Er komt een premie voor verplicht uit te voeren archeologisch

vooronderzoek met ingreep in de bodem. De berekening van de premie voor buitensporige opgravingskosten wordt verhoogd van 40 tot 80 procent.

In het hoofdstuk over beschermingen wordt een snelle procedure ingeschreven voor het wijzigen van een beschermingsbesluit tot definitieve bescherming in geval van de verplaatsing van een beschermd goed. Bovendien zal in de toekomst ook het advies van de zakelijkrechthouder bijkomend ingewonnen worden voorafgaand aan de voorlopige bescherming. De onroerenderfgoedrichtplannen zullen in de toekomst goedgekeurd kunnen worden door de minister, bevoegd voor het onroerend erfgoed, waar dit nu door de Vlaamse Regering gebeurt.

Inzake het beheer van het onroerend erfgoed en de premiepercentages worden een aantal bijstellingen doorgevoerd. De premiepercentages worden vereenvoudigd: het basispercentage bedraagt 40 procent en er is een verhoogde premie van 60 procent en een bijkomende premie van 10 procent wanneer geïnvesteerd wordt in regelmatig onderhoud en dagelijks beheer.

De nieuwe premie voor verplicht uit te voeren archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem en de verhoging van de premie voor buitensporige opgravingskosten naar 80 procent werden eerder al vermeld.

Om de planlasten te verminderen, zal een goedgekeurd beheersplan enkel nog verplicht zijn bij premieaanvragen voor werelderfgoed, beschermde stads- en dorpsgezichten, landschappen en archeologische sites, alsook voor meerjarige subsidieovereenkomsten. De mogelijkheid tot het verkrijgen van een onderzoekspremie voor de opmaak van een beheersplan wordt tevens geschrapt. In de toekomst wordt een onderhoudsplan gevraagd, wat veel effectiever is dan een voorafgaand beheersplan, dat bovendien veel duurder was. De richtlijn van 10 maart 2017 over de betoelaagbaarheid van beheersmaatregelen, werkzaamheden of diensten voor bouwkundig erfgoed met erfgoedpremie of onderzoekspremie wordt toegevoegd aan de wetgeving.

Tot slot zal bij de voorafnames omwille van de hoogdringendheid worden opgenomen dat de werken binnen het jaar na de toekenning moeten worden aangevat. Als dat niet gebeurt wordt het dossier opnieuw op de wachtlijst geplaatst.

Het voorliggende ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerend-erfgoeddecreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie voert de wijzigingen uit de conceptnota door. De enige uitzondering betreft het niet verhogen van de oppervlaktecriteria buiten archeologische zones, dat blijft 3000 m². Tegelijkertijd met de aanpassingen aan het decreet, wordt ook de Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie aangepast. Zo wordt het toepassingsgebied van de 'archeologienota met beperkte samenstelling' uitgebreid door de strikte formulering in de code van goede praktijk aan te passen.

2. Bespreking

2.1. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1.1. *Jean-Jacques De Gucht*

Jean-Jacques De Gucht beaamt dat de voorgestelde wijzigingen het resultaat zijn van een lange informatieronde met de diverse actoren. Dat er een aanpassing komt, is een goede zaak. Het bestaande decreet werd door Open Vld weliswaar loyaal gesteund vanuit de meerderheid, maar niet bij de totstandkoming ervan.

De aanpassingen liggen niet alleen in het verlengde van de conceptnota waarnaar de minister-president al verwees, maar ook van het voorstel van resolutie betreffende de financiering van de archeologische erfgoedzorg (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1166/1), dat een jaar geleden werd ingediend. Zo werd inderdaad nagegaan of de huidige premie voor excessieve kosten voldoende is, werd er gezorgd voor voldoende middelen voor archeologisch (voor)onderzoek en werd ook het erkenningssysteem voor archeologen herbekeken en aangepast. Daarnaast is het een goede zaak dat de oppervlaktecriteria uiteindelijk toch behouden blijven.

Tot slot merkt het lid nog op dat in de nota aan de Vlaamse Regering over dit ontwerp van decreet wordt gesteld: "Wel wordt het toepassingsgebied van de 'archeologienota met beperkte samenstelling' uitgebreid door aanpassing van de betreffende omschrijving in de Code van Goede Praktijk voor Archeologie en Metaaldetectie.". Wat is de timing daarvoor en zal dat al worden gecommuniceerd naar de erkende archeologen? Het lid herinnert eraan dat hij vragende partij was voor een aanpassing. Het recente archeologierapport toonde aan dat het slechts bij 8,6 procent van de bekrachtigde nota's om een archeologienota met beperkte samenstelling ging. De aanpassing moet alvast meer flexibiliteit bieden aan de erkende archeologen.

2.1.2. *Tine Soens*

Tine Soens stipt aan dat de SARO opmerkt dat er nog altijd geen goed beeld is van de staat van het beschermd of geïnventariseerd erfgoed. Zijn er plannen voor monitoring daarvan? De SARO merkte voorts op dat het schrappen van de decretale verankering van het percentage van 80 procent voor werkzaamheden aan gebouwen van gemeenten, OCMW's en gebouwen bestemd voor de eredienst, grote rechtsonzekerheid met zich meebrengt voor de betrokken partijen. Zeker voor de kleine gemeenten is die verlaging een probleem.

De commissieleden kregen niet alleen via de hoorzitting over archeologie op 7 november 2017 (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1391/1), maar ook van actoren op het veld, zoals VONA, heel wat informatie. Die organisatie liet vandaag nog weten blij te zijn dat de verhoging naar 5000 m² niet doorgaat, maar ze vindt het jammer dat aan andere opmerkingen die ook unaniem worden gedragen door de sector, nauwelijks tegemoet werd gekomen. Zo is men er bijvoorbeeld bezorgd over dat de controle van een toezichthouder blijft en dat de druk van de opdrachtgevers groot blijft om de kwaliteit van het onderzoek onderuit te halen. De opdrachtgevers zouden geen belang hebben bij inhoudelijke kwaliteit en de afschaffing van de bekrachtiging zou in die zin geen goede zaak zijn. Tot slot blijft de archeologiesector op zijn honger inzake een degelijke juridische omkadering voor publieksarcheologie. In hoever zullen daarvoor nog extra inspanningen worden geleverd?

2.1.3. *Bart Caron*

Bart Caron zegt dat hij het met een aantal wijzigingen eens kan zijn, maar dat er ook heel wat aanpassingen zijn waarbij de vraag is of die wel goed zijn voor de toekomst van het Vlaamse erfgoed. Hij verwijst naar de ex-post evaluatie door het Agentschap Onroerend Erfgoed. Als wordt nagegaan welke thema's er daarvan overblijven in het voorliggende ontwerp van decreet, blijkt dat het om minder dan 5 procent gaat van de opmerkingen die het agentschap had gemaakt. Die evaluatie was nochtans van een zeer hoog niveau en ze was ook kritisch voor het agentschap zelf. Het lid betreurt het dan ook dat daar, in de geest van het regeerakkoord, geen gebruik van werd gemaakt.

Bij wijze van voorbeeld vermeldt hij het eerste doel: het onroerend erfgoed en de waarden die eraan worden gehecht, vrijwaren en doorgeven aan de volgende generaties. Daar werd gesteld dat het nagaan van de effecten van het niet verplichte advies bij sloop – of bij kap, in het geval van landschappen – moet worden bekeken, dat de term 'erfgoedgemeenschap' moet worden geïntegreerd in het decreet en gerelateerd aan onroerenderfgoedrichtplannen en dat toelatingsplichtige handelingen beter moeten worden afgestemd tussen het agentschap en de onroerenderfgoedgemeenten. Slechts één enkel punt is overgenomen: het inwinnen van advies bij zakelijkrechthouders voorafgaand aan de eerste, voorlopige bescherming.

Zo kunnen nog diverse andere voorbeelden worden gegeven, zoals de doelstelling 'Financiële ondersteuning bieden waar het nodig is voor het erfgoedbehoud of om onroerenderfgoedontwikkelingen mogelijk te maken'. De subsidies van de IOED's moeten worden herbekeken, evenals de samenstelling van de samenwerkingsverbanden. Er werd ook gepleit voor aanmoedigende subsidies voor participatieve en sensibiliserende initiatieven en projectsubsidies moeten het onderzoek stimuleren. Voor dat laatste is een beperkte inspanning gedaan. Verder luidde het dat het instrument van de beheersovereenkomsten moet worden geactiveerd voor het beheer van kleine landschapselementen in beschermde cultuurhistorische landschappen en dat een nieuw financieel stelsel nodig is, dat gediversifieerd moet zijn.

Deel 4 betrof het versterken van de wisselwerking tussen de onroerenderfgoedzorg en ruimtelijke ontwikkelingen: onroerenderfgoedrichtplannen moeten worden verfijnd en al dan niet voorgelegd aan de Vlaamse Regering. Zo kunnen er tal van voorbeelden worden gegeven, maar dat zou te veel tijd in beslag nemen. Het punt is dat heel wat fundamentele opmerkingen van die evaluatie, die niet altijd kosten meebrengen, geen plaats hebben gekregen bij de voorliggende wijzigingen. Zaken als het premiestelsel en de beheersplannen die wel werden overgenomen, stonden in de oorspronkelijke evaluatie soms wel genuanceerder dan in de voorliggende tekst of in de voorbereidende conceptnota. Het lid is ontgoocheld dat de wijzigingen beperkt blijven tot een aantal kleine punten. Bij de helft daarvan kunnen bovendien vragen worden gesteld.

Hij blikt vervolgens terug op de tussenstappen die in deze commissie zijn gezet, zoals de hoorzitting met de archeologen en de gedachtewisseling met de minister-president. Hij stelt vast dat er een aantal pijnpunten overblijven waaraan geen gehoor werd gegeven. Met één verzuchting is dat wel gebeurd: de oppervlakenormen voor een vrijstelling van archeologisch onderzoek worden niet opgetrokken van 3000 naar 5000 m², weliswaar tenzij de omweg wordt gemaakt via de IOED's, want dan kan zelfs een vrijstelling zonder behoorlijke motivering.

Wat de bekrachtiging van de archeologienota's betreft, zegt de spreker dat het zeer zelden gebeurt dat een beroepsgroep aan de overheid vraagt strenger te zijn dan de voorgestelde regel. Toch gebeurt dat hier. De hele sector – zowel de aannemers als de eigenaars, de architecten en de archeologen – vraagt de bekrachtiging van de archeologienota's en niet de melding, zoals de minister-president voorstelt. Ze voeren aan dat het toetsen van de kwaliteit van het archeologisch onderzoek een opdracht van de overheid is. VONA, het FVA, de SARO, de professoren aan de universiteiten enzovoort, iedereen vraagt dat, maar toch negeert de minister-president koppig die unaniem gedragen vraag. Wat is de reden daarvoor? Ook bij de administratie bestaat daar enige treurnis over, want de experts daar worden zo gedegradeerd tot uitvoerders.

Ook het voorstel dat de gemeenten mogen beslissen over het verlenen van een vrijstelling voor de archeologienota wordt door niemand ondersteund. Waarom mogen de gemeenten een vrijstelling toekennen tot 5000 m², terwijl voor alle

andere initiatiefnemers de grens op 3000 m² wordt gelegd? Dat wekt toch de indruk dat er met twee maten wordt gemeten. Waar er een erkende dienst is, zal er in de praktijk wellicht minder aan archeologie worden gedaan dan in de gemeenten waar geen intergemeentelijke erkende dienst actief is. Dat is vreemd en niet nuttig.

Op de hoorzitting van 7 november 2017 (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1391/1) legde professor Wim De Clercq, hoofd van de onderzoeksgroep Archeologie van de UGent, sterk de nadruk op het kennispotentieel en de kenniswinst van het archeologisch onderzoek. Hij gaf als voorbeeld de ontdekte complete middeleeuwse boerderijen in het graafschap Vlaanderen, waarbij de kenniswinst vooral sinds 2013 is gerealiseerd. Die kenniswinst was te danken aan het Onroerend-erfgoeddecreet en ook aan het feit dat er een aantal bedrijven zijn met veel potentieel en veel kennis op het terrein. De vrees van een aantal lokale politici dat niets meer mogelijk is en dat stevast op de archeologie wordt gebotst, werd door professor De Clercq tot zijn ware proporties herleid: in 2016 was slechts voor 11 procent een archeologienota vereist en maar voor 1 procent een opgraving. Dat er zoveel kenniswinst wordt gemaakt met een dergelijk klein percentage aan opgravingen, kan alleen maar als een positieve zaak worden gezien.

Eigenlijk zouden er geen oppervlaktenormen nodig moeten zijn. Er zouden wetenschappelijke criteria moeten zijn en een grondige evaluatie van elk dossier. De afwegingen of vooronderzoek, met of zonder ingreep in de bodem, of archeologisch onderzoek al dan niet nodig en zinvol is, zouden op wetenschappelijke basis moeten worden gemaakt en hopelijk zal op lange termijn op die manier kunnen worden gewerkt. Vlamingen ontwijken of omzeilen al eens graag regels, maar als het over archeologie gaat, is dat niet de juiste mentaliteit.

Toen het Monumentendecreet nog van kracht was, werd er in de toenmalige commissie bevoegd voor Onroerend Erfgoed stevig gediscussieerd over de noodzaak van het behoud van het premiestelsel in het decreet. Met de toelichting van de minister-president over de procenten kan de spreker grotendeels leven, maar het principe is dermate belangrijk dat het decreetaal verankerd moet worden. Destijds werd er in deze commissie door leden als Johan Sauwens en Dirk Van Mechelen, die beiden ook minister bevoegd voor Onroerend Erfgoed zijn geweest, voor geijverd om dat premiestelsel in het decreet te houden. Het lid betreurt ten eerste dat dit nu wegvalt. Het gaat om rechtszekerheid, maar ook om een politieke kwestie want een decreet is nu eenmaal minder gemakkelijk te wijzigen dan een uitvoeringsbesluit. Wat gebeurt er met de dossiers op de wachtlijst? Onder welk premiestelsel gaan die vallen? Op welke rechtszekerheid kan er worden gesteund: de oude of de nieuwe regeling? Zoals gezegd, kan hij leven met de toelichting over de percentages, al betekent 40 procent voor een private eigenaar die een onroerend goed koopt en restaureert, het verschil tussen een normale restauratie en de restauratie van een beschermd pand. Als daarmee de meerkosten gedekt zijn, is dat aanvaardbaar, maar in een aantal gevallen zullen de kosten veel hoger uitvallen en dan moet de overheid bijspringen.

Over de beheersplanning zijn er door verschillende instanties standpunten ingenomen. Het huidige beheersplan schiet voor een deel inderdaad zijn doel voorbij, door de complexiteit en de omvang ervan. Het is bovendien vooral beschrijvend en te weinig toekomstgericht. Een wijziging van de regeling dienaangaande is dan ook nodig, maar de vraag is of de voorliggende tekst wel aan dat doel beantwoordt. Het beheersplan wordt terecht beperkt tot een aantal grote stappen, maar tegelijk wordt in de memorie van toelichting gesteld dat het de bedoeling is het opmaken van beheersplannen te stimuleren. Hoe verhoudt zich dat dan tot elkaar? Bij grote dossiers is een beheersplan zeker nodig: er

moet een visie zijn op het gebouw en op het gebruik en de herbestemming ervan. Ook voor vele andere gebouwen, relictten, sites of landschappen is een visie op de toekomst echter zinvol. Het volledig afschaffen van de subsidie zal er wellicht toe leiden dat er maar weinig beheersplannen meer worden gemaakt, wat enigszins haaks staat op de doelstelling om het opmaken van die plannen te stimuleren. Hoe denkt de minister-president dat te doen? Het lid is het er wel mee eens dat wie een beheersplan had, in feite een voorrangsregeling genoot bij het toekennen van restauratiepremies. Dat neemt niet weg dat er enige onduidelijkheid blijft over wanneer wel of niet en waarom een beheersplan moet worden opgesteld.

Artikel 37 van het voorliggende ontwerp van decreet bepaalt dat de Vlaamse Regering de zakelijkrechthouders op de hoogte brengt. Is het de bedoeling die consultatie vóór de voorlopige bescherming te doen en kunnen daar zaken uit voortkomen die de overheid doen afzien van die voorlopige bescherming? Het lid geeft het voorbeeld van een eigenaar van een woning die bescherming waard is en die een nieuwe keuken wil bouwen in een eeuwenoude vleugel. Als die eigenaar wordt gecontacteerd voor de voorlopige bescherming, zal hij dan niet geneigd zijn om nog snel die keuken te installeren zonder rekening te houden met de waarde van het erfgoed? Het is goed dat zakelijkrechthouders worden geïnformeerd, maar tegelijk houdt dat een risico in dat er ingrepen gebeuren die irreversibel zijn en schade aanbrengen aan beschermd erfgoed. Hoe kan dat worden voorkomen?

De verhoging van de premies bij buitensporige kosten van archeologisch onderzoek is een goede zaak. Dat zal de drempel en de weerstand die soms bestaat tegen archeologie, verlagen of wegnemen. Een aantal categorieën wordt echter uitgesloten van dat premiestelsel, bijvoorbeeld grote verenigingen en grote bedrijven. Zo moest Natuurpunt op twee plaatsen archeologisch onderzoek laten uitvoeren voordat die als natuursites kunnen worden ontwikkeld. De kostprijs van dat onderzoek loopt echter dermate op dat Natuurpunt dat niet kan betalen, waardoor het 80 procent van de subsidies van ANB voor de aanleg van een natuurgebied mist. Het gevolg is dat daar geen natuurgebied komt. De spreker pleit er dan ook voor om wat minder streng te zijn en de regel wat bij te stellen. Non-profitorganisaties zouden op deze regeling een beroep moeten kunnen doen, net zoals kleine bedrijven of particulieren.

Het lid besluit met enkele vragen. Wat is de geldigheidstermijn van de bestaande beheersplannen? Worden de plannen die voor twintig jaar waren opgesteld gelijkgesteld? Gebeurt dat automatisch, of wordt er in een procedure voorzien? De verhoging van de premie bij goed onderhoud zal via een uitvoeringsbesluit worden geregeld. Hoe zal dat worden gemeten of hoe weet men dat, en wanneer wordt die bijkomende 10 procent dan toegekend? Vaklui met zeer gespecialiseerde beroepen worden vaak ingeschakeld voor de restauratie van objecten in gebouwen voor erediensten. In die sector wordt erover geklaagd dat er te weinig opdrachten komen omdat de wachtlijsten voor die gebouwen zeer lang zijn. Die mensen gaan daardoor ander werk zoeken en het risico bestaat dus dat er heel wat kennis van vaklui zal verdwijnen. Dit ontwerp van decreet is uiteraard niet bedoeld om tewerkstelling te creëren, maar de minister-president zal hopelijk toch begrip hebben voor deze noodkreet.

2.1.4. *Manuela Van Werde*

Manuela Van Werde zegt dat haar fractie positief staat tegenover dit ontwerp van decreet. Zij beseft dat het betoog van Bart Caron is ingegeven door een grote liefde voor en bekommernis om het erfgoed, maar niet alles moet echter in een decreet worden gegoten. Veel kan ook worden geregeld via interne richtlijnen en procedures bij het Agentschap Onroerend Erfgoed.

Zoals aangekondigd in zijn beleidsnota (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 146/1) en het Vlaamse regeerakkoord, heeft de minister-president gezorgd voor een grondige evaluatie van het Onroerenderfgoeddecreet en worden enkele concrete maatregelen voorgesteld, zonder aan de kern van het decreet te raken.

Het voorliggende ontwerp van decreet bevat enkele technische en inhoudelijke aanpassingen en is het resultaat van besprekingen binnen de Vlaamse Regering op basis van de insteken uit het evaluatierapport. De voorgenomen aanpassingen waren al opgenomen in de conceptnota van 14 juli 2017 en krijgen nu een decretale uitwerking. De minimale afwijkingen ten opzichte van die conceptnota zijn er gekomen op vraag van het Vlaams Parlement, na de hoorzittingen over archeologie en over het evaluatierapport, en dat is uiteraard een goede zaak.

Met dit ontwerp van decreet wordt verder werk gemaakt van (administratieve) vereenvoudiging en van de betaalbaarheid van de erfgoedzorg, via een aanpassing van premies. Het ontwerp van decreet stimuleert goed beheer van het erfgoed, omdat de koppeling wordt gemaakt tussen beheersplannen en premies.

Inhoudelijk gaat dit ontwerp van decreet vooral over een nieuwe basis voor de erfgoedpremie, gekoppeld aan de beheersplannen, en over het luik archeologie. Niet onbelangrijk zijn bijvoorbeeld ook het voorzien in een kortere procedure om een beschermingsbesluit aan te passen bij een verplaatsing en de definities van cultuurgoederen en 'ingreep in de bodem'. Het ontwerp van decreet geeft ook invulling aan elementen uit de motie tot besluit van de in commissie besproken beleidsnota Onroerend Erfgoed 2014-2019 (*Parl.St.* VI.Parl. 2014-15, nr. 146/3) en uit het voorstel van resolutie betreffende de financiering van de archeologische erfgoedzorg (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1166/3).

Elk van de aanpassingen met dit ontwerp van decreet op zich is positief. Het werk is uiteraard nog niet af en bepaalde aanpassingen zullen nog via een wijziging in het uitvoeringsbesluit moeten worden doorgevoerd.

Het lid zal zich beperken tot een drietal zaken die haar fractie belangrijk vindt. Het eerste punt betreft het luik archeologie. Dit hoofdstuk is pas in 2016 in werking getreden, maar het zorgde onmiddellijk voor heel wat reacties. De voorbije maanden zijn al enkele zaken bijgesteld – ook via het voorstel van decreet houdende wijziging van het Onroerenderfgoeddecreet van 12 juli 2013, wat het archeologisch onderzoek bij vergunningsplichtige ingrepen in de bodem betreft (*Parl.St.* VI.Parl. 2016-17, nr. 1167/8). De indruk bestaat dat de grootste problemen intussen van de baan zijn. Erfgoed en archeologie kregen intussen een positieve weerklank in de media. Archeologie is belangrijk voor iedereen, want iedereen heeft het recht te weten hoe of wat zijn of haar verleden was. Archeologie mag dan ook niet worden gezien als een 'noodzakelijk kwaad' bij bouwprojecten, maar er moet een positief verhaal van worden gemaakt in functie van meer kennis over en een grote band met het verleden.

Met dit ontwerp van decreet worden enkele zaken aangepast in de procedure. Zonder te herhalen wat de minister-president al heeft gezegd, wil het lid wel teruggrijpen naar de gedachtewisseling op 16 januari 2018 over de conceptnota over het evaluatierapport met betrekking tot het Onroerenderfgoeddecreet (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1256/2), waar toch enkele belangrijke zaken werden gezegd. Namens haar fractie is zij dan ook verheugd dat daarmee rekening werd gehouden in het ontwerp van decreet en dat een aantal zaken, die in de conceptnota werden aangekondigd, uiteindelijk niet werden weerhouden en werden aangepast.

Zo blijven de oppervlaktecriteria, wanneer een archeologienota verplicht is bij vergunningsplichtige werken, ongewijzigd en worden de drempels niet versoepeld. Ook belangrijk is dat een onroerenderfgoedgemeente niet zomaar bijkomende vrijstellingen kan geven voor de archeologienota. Er moet een door de gemeenteraad goedgekeurd gemeentelijk reglement zijn, dat gebaseerd is op archeologische studies in de gemeente. Bovendien kan dit enkel voor kleinere projecten op terreinen kleiner dan 5000 m². Dit zijn toch wel belangrijke randvoorwaarden en het is positief dat de regering dit na de hoorzitting ook zo heeft opgenomen.

Een tweede punt gaat over de basis voor een nieuwe premiereregeling. Eén van de belangrijkste wijzigingen die aangekondigd worden, is dat in de toekomst geen onderscheid meer zal worden gemaakt naargelang van de eigenaar. De premie zal zich met andere woorden focussen op het erfgoed an sich en niet op de eigenaar. Dat is alvast een goede zaak. Het is wel zo dat het maximum van 80 procent in de toekomst vermindert naar 60 procent. De minister-president stelt terecht dat een premie van 80 procent niet aanzet tot goed beheer en huisvaderschap: 'de overheid betaalt toch ...'.

Er zijn natuurlijk wel bepaalde types van erfgoed die weinig of geen economische return kunnen opleveren en waarvoor een verhoogde premie van 60 procent alsnog aangewezen is. Het lid verwijst naar de conceptnota waarbij gedacht wordt aan open erfgoed, gebouwen voor de eredienst en met een openbare functie, molens en ZEN-erfgoed. Het lijkt alvast wenselijk dat die nieuwe premiepercentages niet retroactief ingevoerd worden en dat dossiers, die nu al op de wachtlijsten staan, zullen kunnen genieten van de bestaande percentages.

Ook de idee van een aanvullende premie van 10 procent voor erfgoed wanneer door de eigenaar geïnvesteerd werd in regelmatig onderhoud en goed beheer, is een positief signaal. Wel moet nogmaals worden opgemerkt dat de criteria van goed beheer op een objectieve wijze ingevuld moeten worden.

Het derde en laatste punt zijn de beheersplannen. Iedereen is het er hier wellicht over eens dat beheersplannen een goed instrument zijn om na te denken op lange termijn en gestimuleerd moeten worden. Het is dan ook essentieel dat dit instrument blijft bestaan, vooral bij grote of complexe sites, zoals een kasteeldomein, klooster of abdij, grootschalig industrieel erfgoed enzovoort. Een beheersplan voor individuele panden, al dan niet binnen een beschermd dorpsgezicht, lijkt zinloos.

Een belangrijke vraag is: hoe zorgen we ervoor dat goed beheer beloond wordt? Haar fractie ondersteunt dan ook de aanpassing met dit ontwerp van decreet, waarbij de premie voor de opmaak van beheersplannen geschrapt wordt, maar alleen indien monumenten die beschikken over een goedgekeurd onderhoudsplan of beheersplan kunnen genieten van een aanvullende premie van 10 procent. Dit was ook de idee die in de conceptnota is opgenomen.

Het lid besluit dat dit ontwerp van decreet werk maakt van administratieve vereenvoudiging en zal bijdragen aan de betaalbaarheid van de erfgoedzorg. De aangekondigde wijzigingen aan het uitvoeringsbesluit, ter uitvoering van de conceptnota en de memorie van toelichting, zullen bovendien het premiesysteem wijzigen zodanig dat goed beheer wordt beloond. Haar fractie zal dit ontwerp van decreet dan ook goedkeuren.

2.2. Antwoorden van minister-president Geert Bourgeois

Minister-president *Geert Bourgeois* weet dat alle tussenkomsten zijn ingegeven door de zorg en liefde voor het Vlaamse erfgoed. Dat er op sommige punten van mening wordt verschild, behoort nu eenmaal tot het democratische debat. Hij is er echter van overtuigd dat in de bestaande budgettaire situatie, in vergelijking met het buitenland en gelet op de nieuwe impulsen die worden gegeven, er een aantal goede hervormingen worden voorgesteld via dit ontwerp van decreet.

Een eerste vraag ging over de code van goede praktijk. Door de Inspectie van Financiën werd positief advies gegeven. Het besluit moet nu nog naar de Raad van State, maar zal normaliter nog voor de zomervakantie kunnen worden uitgevaardigd. Wat de monitoring betreft, is het zo dat de Monitor Onroerend Erfgoed online kan worden geconsulteerd.

Diverse leden hadden het over de restauratiepremies. Bij de toelichting werd al aangegeven dat het basispercentage 40 procent bedraagt. Er is een verhoogde premie van 60 procent voor ZEN-erfgoed, kerken – op voorwaarde dat er een kerkenbeleidsplan is – maalvaardige molens, openbare gebouwen met een publieksfunctie en onderwijsgebouwen. Daar kan nog een bijkomende premie van 10 procent bovenop komen, waarop zo dadelijk nog wordt ingegaan. Het nieuwe systeem zal niet retroactief worden ingevoerd, alle aanvragen die zijn ingediend vóór het van kracht worden van de regeling, zullen dus nog onder het oude systeem blijven vallen. Op die manier wordt rechtsonzekerheid, mede gelet op de lange wachtlijsten, vermeden.

Wat de melding van archeologisch onderzoek betreft, zegt de minister-president dat het daar eigenlijk om een blijk van vertrouwen in en erkenning van de archeologen gaat. In tegenstelling tot wat Bart Caron stelt, is ook de SARO het daarmee eens. Die adviesraad wil zelfs niet meer dat die validatie wordt gedaan en stelt in zijn advies: "Een inhoudelijke kwaliteitscontrole door het agentschap of een erkende onroerenderfgoedgemeente gaat voorbij aan de erkenning van archeologen en schenkt aldus te weinig vertrouwen aan de erkende archeoloog.". Het is dus niet zo dat iedereen vraagt om bij de machtigingen te blijven, bovendien wordt een veel beter systeem uitgewerkt. De melding houdt immers een controle in die ertoe kan leiden dat er een schorsing komt en dat de regeling niet doorgaat. Er wordt echter van uitgegaan dat het grootste deel van de nota's in orde zal zijn en zal beantwoorden aan de code van goede praktijk, zodat er een geschikt instrumentarium is om waar nodig op te treden.

Bij zijn betoog greep Bart Caron onder meer terug naar de ex-post evaluatie. Toen de conceptnota hier werd besproken heeft hij dat echter niet gedaan. Hij heeft toen wel een aantal punten aangehaald waarop hij nu is teruggekomen, met name de oppervlaktenormen, de lijninfrastructuur, de bekrachtiging van de archeologienota's, de inzet van het beheersplan, de rol van gemeenten en de IOED's en de vraag om te luisteren naar de spelers in de sector. Het is uiteraard zijn recht om nu terug te keren naar het evaluatierapport, maar er is nadien wel een conceptnota uitgewerkt, die werd bijgewerkt na signalen uit de sector, uit deze commissie en van deskundigen. Zo werd de verhoging naar 5000 m² niet doorgevoerd. De werkwijze met een conceptnota heeft zijn nut in dit geval duidelijk bewezen.

Aan een gemotiveerde vrijstelling van de oppervlaktenorm door een gemeente zijn diverse voorwaarden gekoppeld. Vooreerst moet de erkende onroerenderfgoedgemeente een archeoloog in dienst hebben. Voorts moet er een gemeentelijk reglement bestaan en dat reglement moet gebaseerd zijn op onderzoek van de archeologische situatie in de betrokken gemeente. De criteria voor het verlenen van vrijstelling zijn dezelfde als die welke op het Vlaamse

niveau werden bepaald (de kaart van gebieden waar geen archeologisch erfgoed te verwachten valt). Er kan geen vrijstelling worden verleend voor beschermde goederen of percelen gelegen in een archeologische zone en het verlenen van vrijstelling is beperkt tot percelen van 5000 m². Aan deze voorwaarden moet cumulatief worden voldaan en pas dan kan er vrijstelling worden verleend. Op die manier wordt volgens de minister-president terecht vertrouwen en autonomie gegeven aan de gemeenten.

Hij is het met Bart Caron eens dat de impact van de archeologiewetgeving niet mag worden overdreven. Soms wordt inderdaad de indruk gewekt dat door het archeologisch onderzoek niets nog mogelijk is. Uit de evaluatie van de archeologienota blijkt dat het maar om 9 procent van de vergunningen gaat in Vlaanderen. Binnen die 9 procent komt het in slechts 5 procent tot opgravingen, in 42 procent tot een uitgesteld vooronderzoek en in 53 procent van de gevallen komen er geen maatregelen. Er is wel, en daar is hij het niet eens met Bart Caron, een zeer positieve beweging bezig inzake archeologie. Het Verdrag van Malta is ook hier in decreetgeving omgezet, wat in andere landen al eerder was gebeurd. Nu doet zich ook hier de positieve tendens voor die in die landen al eerder zichtbaar was. De decreetgeving werd in een vroeg stadium geëvalueerd en het is duidelijk dat er nu een goed systeem bestaat, met erkende archeologen, met voldoende vertrouwen, met waardering voor archeologie en er groeit een positieve bewustwording en waardering voor archeologie. Dat is mede dankzij de steden en gemeenten die dat aangrijpen om aan publiekswerking te doen. De minister-president zegt dat de teneur dus vooral positief is en hij doet een oproep om achter archeologie en achter erfgoed in het algemeen te gaan staan. Vaak is men in Vlaanderen nog te weinig trots op het eigen erfgoed. Onder meer in de horeca is dat het geval, terwijl gisteren nog in de pers kon worden gelezen dat de uitbaters van Parijse bistro's een aanvraag hebben ingediend voor erkenning als werelderfgoed. Positief is in elk geval ook dat er meer aandacht komt in de media, al is dat weliswaar vooral bij spectaculaire vondsten het geval.

Wat de premies betreft is het zo dat de basispremie in het decreet wordt opgenomen en de rest via uitvoeringsbesluit wordt geregeld. Het is overigens al uitzonderlijk dat dit in het decreet staat, want dat wijkt af van de normale verhoudingen tussen de wetgevende en de uitvoerende macht en het beknót de controlemogelijkheid van het parlement en de begrotingsdiscussies. Het komt het parlement toe om regels uit te vaardigen, terwijl de regering de begroting uitwerkt. De basispremie van 40 procent, die al een grote incentive betekent, wordt decretaal vastgelegd. Dat loopt op tot 60 procent voor ZEN-erfgoed, kerken met een kerkenbeleidsplan, maalvaardige molens, openbare gebouwen met een publieksfunctie en onderwijsgebouwen. Voor wie als een goede huisvader of -moeder investeert in regelmatig onderhoud en dagelijks beheer, is er dan nog eens 10 procent extra. Die 10 procent kan volgen uit een beheersplan, dat in de al vermelde gevallen verplicht blijft: bij premieaanvragen voor werelderfgoed, beschermde stads- en dorpsgezichten, landschappen en archeologische sites en bij meerjarige subsidieovereenkomsten. Daarnaast – en dat is een groot verschil met de vroegere regeling – wordt bij elke premie een onderhoudsplan gevraagd. Daarvoor worden geen subsidies meer verleend en de bijna 4 miljoen euro die daar in 2017 naartoe gingen, kunnen nu worden aangewend voor het verhogen van de premie voor wie als een goede huisvader of -moeder zorg draagt voor het erfgoed. Dat kan blijken uit de vaststelling dat het beheersplan werd nageleefd, uit het ingediende onderhoudsplan, aan de hand van facturen, van bewezen interventies of inspecties en de opvolging ervan door Monumentenwacht. Op die manier wordt gericht een aanmoediging gegeven aan wie goed zorgt voor het erfgoed, terwijl tot nog toe tamelijk blind premies werden gegeven. Wie het onroerend erfgoed in zijn bezit liet verkommeren, kon op het einde van de rit toch nog komen aankloppen voor een nieuwe premie. Vlaanderen is royaal met zijn subsidieregeling, zeker in vergelijking met andere

regio's en landen. Wallonië geeft 25 miljoen euro, Brussel 21 miljoen euro, Nederland 80 miljoen euro en Frankrijk, toch een zeer goed land, maar 330 miljoen euro. Het Verenigd Koninkrijk geeft 25 miljoen euro, al zijn daar zoals bekend veel schenkingen. Ook hier zou dat mogelijk moeten zijn, het is een taak van Herita en het middenveld om legaten of schenkingen aan te trekken. Luxemburg geeft 7 miljoen euro en Duitsland 30 miljoen euro. Vlaanderen, met zijn kleine inwonersaantal en oppervlakte en een beperkt aantal monumenten, zit dus helemaal niet slecht met bijna 90 miljoen euro.

De minister-president zegt dat er ten onrechte aan sfeerschepping wordt gedaan alsof alles wordt teruggeschroefd. Er werden fiscale incentives ontwikkeld die algemeen gunstig werden onthaald. Er werden een hele reeks maatregelen ontwikkeld om ervoor te zorgen dat het erfgoed in stand wordt gehouden en tijdig gerestaureerd wordt. Dat er nog meer maatschappelijk draagvlak moet komen, daar is iedereen het gelukkig over eens. Dat kan echter niet via regelgeving worden opgelegd, daarvoor is een actieve erfgoedorganisatie nodig, actieve lokale verenigingen en besturen en eigenaars die er trots op zijn dat zij dergelijk pand bewonen.

Zoals al gemeld, wordt er voorafgaand aan de voorlopige bescherming advies gevraagd aan de zakelijkrechthouder. Als er niet overgegaan wordt tot voorlopige bescherming wordt daarvan kennis gegeven, zoals dat hoort bij goed bestuur. De geldigheidstermijn van de bestaande beheersplannen wordt inderdaad verlengd tot 24 jaar, dat wordt via het uitvoeringsbesluit geregeld.

Dat vaklui te weinig werk zouden hebben door de lange wachttijden voor kerkgebouwen is de minister-president niet bekend. Er werd 35 miljoen euro vrijgemaakt voor de wachtlijsten en het overgrote deel daarvan is naar de kerken gegaan. Er zijn geen signalen dat aannemers onvoldoende opdrachten hebben gekregen waardoor gespecialiseerde vaklui niet aan het werk konden worden gehouden.

2.3. Replieken van de leden en antwoorden van de minister-president

Bart Caron zegt dat de SARO inderdaad als enige niet vraagt om de bekrachtiging van de archeologienota's te behouden en effectief pleit voor de nodige erkenning voor erkende archeologen. De sector vraagt echter een wetenschappelijke toetsing door de administratie omdat zij niet door opdrachtgevers onder druk willen worden gezet om de kwaliteit van hun werk af te stemmen op de wens van de opdrachtgever.

Het is positief dat de gewijzigde percentages voor de erfgoedpremies niet retroactief zullen worden toegepast. Dat hij terugviel op het evaluatierapport, heeft ermee te maken dat het voorliggende ontwerp van decreet het resultaat is van een lang traject waar dat rapport een onderdeel van is.

Voor het verlenen van vrijstelling door een gemeente zijn er inderdaad zes strikte criteria. Het is correct dat er niet zomaar uitzonderingen kunnen worden toegestaan.

Wat het premiestelsel en de percentageregeling betreft, vindt het lid de stelling dat het controlerecht van het parlement wordt beperkt door een vermelding in het decreet in plaats van in het uitvoeringsbesluit, een wat vals argument. Zijn motivering is de stabiliteit van premiestelsels en regelgeving en een decreet valt minder gemakkelijk te wijzigen dan een uitvoeringsbesluit. Bovendien moet dergelijke regeling het resultaat zijn van een publiek debat in het parlement, en niet van afspraken die in de besloten kamers van de regering worden gemaakt.

Het feit dat daar bij de reacties op het ontwerp van decreet zoveel over te doen is, bewijst dat.

Het lid dankt de minister-president voor diens verduidelijking in verband met de extra 10 procent. Hij is het ermee eens dat die mogelijkheid van een bijkomende premie bij goed onderhoud, wordt ingebakken bij de toekenning van een restauratiepremie. De argumenten daarvoor zijn correct: het is beter dat dit van meteen aan wordt opgenomen dan na pakweg twintig jaar verwaarlozing. Het gaat echter niet over de procenten, maar om de plaats waar die juridisch en legistiek worden verankerd.

Wat de verwijzing naar de buitenlandse budgetten betreft, wenst hij nog duidelijk te stellen dat hij niet heeft geponeerd dat er in Vlaanderen geen geld wordt besteed aan erfgoedzorg. Hij waardeert wat er gebeurt, ook de oppositie heeft daaraan trouwens bijgedragen. Er bestaat een voorbeeldig systeem en dat mag ook met zoveel woorden worden gezegd. Maar hier bestaat niet de cultuur van de Angelsaksische wereld, waarbij de overheid minder moet inspringen en het geld vooral uit de privésector komt. De vorm van 'public funding' die daar bestaat is een zeer specifiek model, maar het lid verkiest het Vlaamse model. De herverdeling van financiële middelen voor erfgoed, of bijvoorbeeld ook voor cultuur, via belastingen is immers een eerlijker systeem, omdat er rekening wordt gehouden met de draagkracht van de burgers. Hij is het ermee eens dat er waar mogelijk een aanvulling gebeurt met privémiddelen en ook met fiscale modellen rond aanvullende financiering. Zo werd het voorstel van decreet houdende wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, wat betreft de vrijstelling van onroerende voorheffing voor onroerende goederen die als monument beschermd zijn en door de Vlaamse Regering in erfpacht gegeven zijn (*Parl.St.* VI.Parl. 2017-18, nr. 1602/1) hier in de commissie mee goedgekeurd door de oppositie. Er zijn trouwens ook nog andere fiscale mogelijkheden, zoals bijvoorbeeld een lager btw-tarief bij restauraties. Het Engelse model is prachtig om te zien, maar zal in de Vlaamse context nooit werken.

Tot slot vraagt de spreker nog of de zakelijkrechthouder die wordt geïnformeerd, voor de voorlopige bescherming nog ingrepen kan doen die onomkeerbaar zijn.

Manuela Van Werde stelt vast dat het onroerend erfgoed iedereen hier aanwezig beroert. Er zijn, zowel in het middenveld als in deze commissie, meningen die verschillen maar de knoop moet op een gegeven moment wel worden doorgehakt. Zij herhaalt dat het nog maar om een aanpassing van het decreet gaat en dat er nog veel werk aan de winkel is via de uitvoeringsbesluiten, afwegingskaders en richtlijnen. Niet alles kan en moet in het decreet worden opgenomen. Herita vraagt bijvoorbeeld ook meer aandacht voor ontsluiting van erfgoed, burgerparticipatie en afstemming tussen de Vlaamse overheid en de lokale besturen. Dat ligt voor de hand, maar dat moet niet decretaal worden geregeld. Zij besluit met een oproep om het voorliggende ontwerp van decreet goed te keuren en ruimte te geven aan de Vlaamse Regering voor de uitwerking ervan.

Minister-president *Geert Bourgeois* zegt nogmaals dat de SARO niet het standpunt heeft vertolkt dat Bart Caron hier naar voor bracht en dat die adviesraad bovendien niet alleen stond met die visie. Ook de VCB, de Boerenbond en Voka bijvoorbeeld volgden evenmin als de SARO het standpunt van de erkende archeologen. Het is mogelijk dat archeologen soms onder druk komen van de private opdrachtgevers, maar de toetsing blijft bestaan, ook bij de melding. De archeologen zelf worden ook geëvalueerd, onder meer aan de hand van de code van goede praktijk en ze kunnen hun erkenning verliezen.

Wat de 'besloten kamers' van de regering betreft, zegt hij dat de Vlaamse Regering zeer transparant werkt en communiceert. Er is ook elk jaar een begrotingsdebat, met een specifieke rol voor de regering enerzijds en het parlement anderzijds. Hij herhaalt dat het zeer uitzonderlijk is dat in een decreet de budgettaire consequenties worden vastgelegd. Het is de taak van de regering om in de budgettaire middelen te voorzien en van het parlement om de controle daarop uit te voeren. Hij stelt vast dat ook Bart Caron van oordeel is dat het premiestelsel goed geconstrueerd is. Hij pleit zelf ook niet voor het Angelsaksische model, maar hij is wel van oordeel dat er ook hier, in de culturele sector en in de erfgoedsector, plaats is voor ondernemerschap.

Op de laatste vraag van Bart Caron antwoordt hij dat wanneer een zakelijkrechtshouder te kwader trouw is en nog snel ingrepen doet, een procedure bij hoogdringendheid kan worden gevoerd. Er wordt echter vanuit gegaan dat dit maar zeer uitzonderlijk nodig zal zijn.

3. Stemmingen

3.1. Artikelsgewijze stemming

De artikelen 1 tot en met 74 van het ontwerp van decreet worden zonder verdere opmerkingen aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

3.2. Stemming over het geheel

Het ontwerp van decreet houdende de wijziging van het Onroerenderfgoed-decreet van 12 juli 2013 naar aanleiding van de ex-post evaluatie wordt eveneens aangenomen met 10 stemmen bij 3 onthoudingen.

Rik DAEMS,
voorzitter

Manuela VAN WERDE
Bart CARON,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

ANB	Agentschap voor Natuur en Bos
btw	belasting over de toegevoegde waarde
FVA	Forum Vlaamse Archeologie
IOED	intergemeentelijke onroerendergoeddienst
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
SARO	Strategische Adviesraad Ruimtelijke Ordening – Onroerend Erfgoed
UGent	Universiteit Gent
VCB	Vlaamse Confederatie Bouw
Voka	Vlaams netwerk van ondernemingen
VONA	Vlaamse Ondernemers in Archeologie
ZEN	zonder economisch nut